

BUDGET ESTIMATES FOR 1962-63— VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMAND No. 10.—GENERAL ADMINISTRATION.

19. General Administration.

Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—Sir, on the recommendation of the Governor of Mysore, I beg to move :

“That a sum not exceeding Rs. 2,69,05,500 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘General Administration’.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That a sum not exceeding Rs. 2,69,05,500 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘General Administration’.”

Demand No. 9, relating to State Legislature and Elections.—18. Parliament and State Legislatures is also before the House. The cut motions that have been given notice of have been circulated.

I would like to know whether there should be any time-limit for the speeches because there is only one day allotted for these Demands. I would very much desire to know how many Members would like to participate. I appeal to those who have already participated not to kindly embarrass so that others may have a chance.

(A few members stood up)

The General debate will go on until 5 o'clock. As far as possible I will leave it to the Members to adjust. Fifteen minutes may be generally fixed for speeches.

MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಪ್ರವಣಿಬೆಳಗೊಳ).—ನಭಾ ಕತಿಯವರೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ 2 ಕೋಟಿ 99 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಆಡಳಿತಾಂಗವನ್ನೆಲ್ಲಗಳೊಂದಿರುವ ಅವಲೇಕ ಬಾಬು

ಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ದಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಖರ್ಚು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಡ್ಡೆಟ್ ಮೇಲಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕರು ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಲವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಷ್ಟು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ನಾನಾದರೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಡ್ಡೆಟ್ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದ ಕೇವಲ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಬಹಳ ಲಘುವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು, ಅಷ್ಟು ಲಘುತನವನ್ನು ಅವರು ತೋರಿಸಿದುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರವಾದ ವಿಚಾರ. ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಂತ್ರಿಯಾದರು, ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರು, ಅವರ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು, ಒಂದು ಲಕ್ಷವೇ ಅಥವಾ ಎರಡು ಲಕ್ಷವೇ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವ ಈ ಸಭೆ ಈ ಒಂದೆರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ವಿಶ್ವಕೊಂಡರೆ ಇದರ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವಾಗ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾಬುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಎರವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೇಕಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಸರಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎನಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಅಥವಾ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಭಾರಿ ಮೊತ್ತ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಜನರ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಪುಟ ಸಾಕು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಎಕನಾಮಿಕ್ ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಕಮಿಷಿಯವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವಾಗ ಮೊದಲು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಶಿಸ್ತಾರ್ಸನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಒಂದು ಮಾರಲ್ ಕರೇಜ್ (Moral Courage) ಬರುತ್ತದೆ, ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಒಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ನೂಕುತ್ತಮು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತಿನವಿವಸ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ, ಬ್ಯೂರೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಇತ್ತು ಎಂದೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅದೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿದ್ದಂತೆ ಚೀಫ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರು, ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರು, ಅಮಲ್ದಾರರು ಈಗಲೂ ಸಖೀ ರಾಜ್ಯಸಾ ಪನೆ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಸಮಾಜವಾದೀ ಸಮಾಜ ರಚನೆಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸಮಾಜವಾದೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಏಕೀಕರಣವಾಗಬೇಕು, ಸಮಾಜವಾದದ ತಳಹದಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. Socialism must emanate from the base. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು, ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜವಾದ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭ ಹಳ್ಳಿಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ. ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಮೆಂಟಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಧಿಕಾರವೆಷ್ಟು? ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಏನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ? ಈ ದಿವಸ ರಚಿಸಿರುವ ಕಾನೂನುಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನಿಂದೇನೂ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬೋರ್ಡನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಅಥವಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಮತ್ತು ತಹಸೀಲ್ದಾರರ ರುಜುವರಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೈಕೆಳಗೆ ಚುನಾಯಿತವಾದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪತೃತ್ವ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಸಮಾಜವಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವಾದದೊಂದಿಗೆ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಕೀಮನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಎರಡನೆಯದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಮೂರನೆಯದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯದು ವಿಧಾನಸೌಧ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ. ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ಈ ನಾಲ್ಕು ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಕೂಡ ಸಮಾನವಾದ ಶಕ್ತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ತಂಭವಾಗಿದೆ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ತಂಭ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರ ಈ ದಿವಸ ಕಡಮೆಮಾ

ದಿಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಹ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಧಿಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರೆ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಏನುತಾನೆ ಮಾಡಲುಸಾಧ್ಯ? ಈ ಬ್ಯೂರಾಕ್ರಾಟಿಕ್ ಸೆಟಪ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು, ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೂ ಆರೋಪಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ದರ್ಜೆ ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಬಳಗಳ ಅಂತರ ೧ : ೧೦ ಅಥವಾ ೧ : ೨೦ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ವಿಧಾನ ಸೌಧದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜವಾನನ ಸಂಬಳವೆಷ್ಟು, ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಂಬಳವೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಈಗಿರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ೧ : ೫೦ ಅಂತರವಿದೆ, ಜವಾನನಿಗೆ ೨೫ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದರೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏತವ್ಯಯಮಾಡಬೇಕು, ಸಮಾಜವಾದ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಬಳ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿ ಯಾದ ಹಾಗೆರಾಬರ್ಡು ಬೆಳೆಸುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅತ್ಯಲ್ಪವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಡಮೆ ಸಂಬಳದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳದವರಿಗೆ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತರ ಕಡಮೆಯಾದರೆ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಬೆಳೆದು ಸುಮಧುರಬಾಂಧವ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು ನೌಕರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ತಾವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರೆ—ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಏನೋ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚರ್ ಹೆಚ್ಚಿತು ಎಂದು. ಹಾಗಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರ್ಚರ್‌ಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವ ಟಿ.ಎ. ಅವರ ಮನೆಯ ಬಾಡಿಗೆ, ಜವಾನರು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಬಳ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚರ್‌ಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರುವಾಗ ಇಷ್ಟತ್ತೇಳು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಇಷ್ಟತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ದೇಶದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಬರ್ಚರ್ ಬೇಕುತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕೆ Vested interests, groups ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು, ಅದರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದಿರಬಹುದು, ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ನಿಜ. ಆದರೆ—ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಕಹರರ್. ಅದೂ ಮೆಸ್ಸೂರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ತಮಗೆ ನಾನು—ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ—ಇಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ನೀವು ಥೈರ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದ ಮದ್ರಾಸು ರಾಜ್ಯ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಸುಂಕ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, ಕಾಲೇಜು ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಮದ್ರಾಸನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಂಥ ವಸ್ತು ನೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಅದರಂತೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದು ನುಜವಾಗಿಯೂ ವಿಷಾದಕರವೆಂದು ನಾನು ಮತೊ ಮೈ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ Bicameral ಅದು ಬೇಕು ನಿಜ. ಅವಸರ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಆಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮೆಂಬರುಗಳು ಆರಿ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ನಾಮಕರಣವಾಗುತ್ತಿ ದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವ ಸದುದ್ದೇಶ ದಿಂದ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ದೆಯೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವೇ ಸಫಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾವ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆಯೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ಕಲೆಗಾರರಿಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂದು ಈ ರೀತಿ ನಾಮಕರಣಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಮಾಡಿದ್ದರೆ, ತಾವು ಈ ಮೂರು ಜನ ಅಂಥವರನ್ನು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದ್ದೀರಿ! ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದೊಂದು ಲಂಚವೇ!! ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ತಮಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಖಾಲಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದೇ? ಇದರಲ್ಲಿನು ತತ್ವವಿದೆ? ಅಷ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ, ದಿಸ್ಕ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜರನ್ನಾಗಿಸಿ ಮಾಡಿ ನಾವು ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ತಮಗೆ ಪುರಸ್ಕೃತಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಜಿ ನಾಮಕೊಟ್ಟ ಮೆಂಬರಿಗೆ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಯರು? ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಂಗಕ್ಕೆ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಆಮೇಲೆ ಮೂರನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೇವೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರನ್ನು ನಾಮ ಕರಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ, ಕಲೆಗಾರ ರಿಗೆ, ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮೆಂಬರಾಗಿದ್ದೆ. ಆಗಲೂ ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ದ್ದೇನೆ. ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದ್ದರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗಲೂ ನೀವೇ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ, ಈಚೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಜಕೀಯದ ಅಂಚುರೋಗ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಂಗಕ್ಕೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಹೇಳನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯಾರೇ ಆದರೂ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ್ನು ಟೀಕೆಮಾಡದೆ ಏಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ವಿತ್ರರು ಮಾತನಾಡುವವರಿ ದ್ದಾರೆ; ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡ ಕೂಡದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ಅಡಳಿತವರ್ಗ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟುಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲ ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಎಂಬುದು ಅಡಳಿತದ ಚಿಲುಮೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೀರು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡು ತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ, ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ತನೆ ಇತರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಅಡಳಿತ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಡಳಿತ, ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಅಡಳಿತ ಇವು ಮೂರು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತರೇ Sister ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾ, ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮುಂತಾದವೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಡಳಿತ, ವರ್ತನೆ, ಇತರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ದೇಶದ ಕೀರ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ನನ್ನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್ (ಗಾಂಧಿ ನಗರ).—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆ ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು—ಯಾವ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಆ ಮೂರು ಜನರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು. ನಮ್ಮ ತತ್ವ ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗ ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಿರಾ).—ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್.—ಹೌದು, ಅದನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರಲ್ಲ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಡಳಿತ ಸರ್ವಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಅ-ಆ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಐದು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸದಾ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ. ಒಂಕಾರ ಮಂತ್ರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮೂಲವೋ ಹಾಗೆ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅ, ಕಾರ ಮಂತ್ರ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಅನ್ನ, ಅರಿವೆ, ಅರಿವು ಆಸರೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ. ಈ ಐದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ವಿಮರ್ಶೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಟೀಕೆ, ಅಡಳಿತ ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದದ್ದು. ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು. ಟೀಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿರಬಾರದು. ಘನತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಎರೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಬಾರದು. ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿರುವ ವಿಚಾರ. ಸದಸ್ಯರು ಕೊಡುವ ಅಂಥ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದಲ್ಲಿ “ಅಂಥೇ ಸರ್ಕಾರ, ಬಂದ್ ದರವಾಜ್, ಪುಕೂರ್ ಮೊಹರ್”

ಎಂಬ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಅದಳಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊಗಲಾಯ್ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪುಕೂರ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಇದ್ದ. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿ ಗಾಗಿ ನೌಕರಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ 5 ರೂಪಾಯಿಯ ನೌಕರಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನೊಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ. ಮೊಗಲಾಯಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನವಾಬರದೇ ದರ್ಬಾರಾಗಿತ್ತು.

2-30 P.M.

ನಿತ್ಯವೂ ನೂರಾರು ಜನರು ಆರ್ಜಿ ಕೊಡಲು ಬರು ತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುಕೂರ್ ತಂತ್ರ ಮಾಡಿದ. “ಅಂಥೇ ಸರಕಾರ, ಬಂದು ದರವಾಜ್ ಪುಕೂರ್ ಮೊಹರ್” ಎಂಬ ಒಂದು ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿಸಿದ. ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಆರ್ಜಿ ಕೊಡಲು ಬರುವವರನ್ನು ಕರೆದು ಮೂರುಕಾನು ವಸೂಲ್ಯಾಡಿ ಆರ್ಜಿಗೆ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಜನರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ನವಾಬರೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿರ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ನಡೆದುವು, ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ನವಾಬರಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿತು. ಪುಕೂರ್‌ನನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಆಯಿತು. ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿಗೇ ಮುದುಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ನವಾಬರು ಇವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಆರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಸ್ವಾಂಪು ಹಚ್ಚುವ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತಂತೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಕಾರಣವಿಷ್ಟು: ಇಂತಹ ಪುಕೂರರು ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಘೆಲುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾಮೂಲು ಬರುವತನಕ ಡ್ರಾಯರ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬೀಗ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪರ್ಸನಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಹತ್ತಿರ ನೂರಾರು ಘೆಲುಗಳು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಇದ್ದ ವಿಚಾರ ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಇನ್ನಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬಾರ ದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಅಣುವಿನೀಳಿದ್ದಾನೆ. ತೃಣವ ಕಡಿ ದಿದ್ದಾನೆ, ಹೆಣವನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಪ್ರಿಯಕೀಟಗಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಲಂಚ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಿರು ವುದಕ್ಕೆ ಅಶ್ರಯಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲಂಚ ಲಂಚ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅಂತಹುಗಳಿಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಗಮ ನಕ್ಕೆ ತನ್ನ, ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಇದು ಎಲ್ಲಿದೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಾಂತರ್ರಾಮಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅದಳಿತಪಕ್ಷದವರು ಸರಿಯಾದಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ವರು ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆಂದಿದೆ. ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾ

ಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಭಾವದ ದುರುಪಯೋಗ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಸದಸ್ಯರಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಲಾರೆ, ಬಹುತೇಕ ಇದೆ. ನನ್ನ ಆಳಯಿನಿಗೊಂದು ಕೆಲಸ, ನನ್ನ ಯಜಮಾನಗೊಂದು ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾನೇ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು. ನ್ಯಾಯವಿದ್ದರೆ ಕೊಡಿರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿರಿ. ಈ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೇಮಕದಲ್ಲಿ, ಬಡ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ವರ್ಗಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸೀನಿಯಾರಿಟಿಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್, ಏಜೆನ್ಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರ ಗಳಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಜಾತೀಯತೆಯೂ ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಘಾನಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೂಮಾ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾ ಗಿದೆ. ಪ್ರಭಾವ ಎಂಬುವುದು ಇದೊಂದು ಅಂಟು ಜಾಡ್ಯವಾಗಿದೆ, ಈ ಅಂಟುಜಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮಗೆ ಈ ರೋಗ ಅಂಟದಂತೆ ಎಚ್ಚ ರಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದು ರೋಗಿಗಳಾದ ನಮಗೂ ಗುಣಪಡಿಸಿ ದರೆ ನಿಮಗೂ ಕ್ಷೇಮ, ನಮಗೂ ಕ್ಷೇಮ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ (ತುರುವೇಕೆರೆ).—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವೈದ್ಯರಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ (ಮಿತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್).—ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಬ್ಬಾ ತನನ್ನು ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ, ದೇವೇಂದ್ರನೆಂದು ಹೊಗಳಿ, ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆ ಗಳ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಮೊದಲಿದ್ದವನನ್ನು ಕಳೆದು ತಳ್ಳಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಜೂಜು ಕೋರರಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಲಿ. ಹದರಿಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ತೋರಿಸು ವವರನ್ನು ಎರನೆಯೊ, ಧಳಕಿನ ಹೊಗಳಿ ಭಟ್ಟ ನನ್ನು ಮೇಧಾವಿಯೆಂತಲೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗಿ ಎಂದೂ ಕರೆದು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಅನುಕೂಲ ಸಿಂಧು ಜನರಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಲಿ, ದೇಶೋದ್ಧಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾ ಮಾಡಬಾರದ್ದ ನ್ನೇರಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗೋಮುಖ ಪ್ರಾಚಾರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಲಿ, ಜನರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡದೆ, ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ, ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳ ವೇದಾಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸುಳ್ಳು ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಡೋಲ್ ಬಾರಿಸುವವರಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಲಿ, ಇಂತಹವರ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ, ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಚಿವರಿಗೂ, ಸದಸ್ಯರಾದ ನಮಗೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಮ್ಮಾ, ಜಗನ್ಮಾತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅದಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಹಾರಾಣಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಫಿಜಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ಗಂಡಸರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯುಕ್ತವೇ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸಿದರೂ ಸರಿಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ ಇದ್ದರು

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಎಲ್ಲೋ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವಿರಲಿ ಎಂದು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ್.—ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದೇಕಾರ್ಪೊರೇಟಿವ್ ಆಗಿ ತರುಣರು ಹೋಗು ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರ್ಪೊರೇಟಿವ್ ಕೆಂದು ಮಾಡಿ ಈಗ ಗಂಡಸರನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆ ನೇಮಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹು ದೂರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಳದಿ ನಾಲ್ವರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕಟುವಾದ ಟೀಕೆಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಂದಲೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದಲೂ ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಣೆಯೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಎಂತಹವೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಭಾವ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಕೆಲವರು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪುಂಜಪದೊಳಗೆ ಗಲ್ಲಗಲ್ಲ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲದನಿಮೊಳಗೆ ಹಾಡೋಣ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಣ ಬ್ಯಾಡಾ” ಹೀಗೆ ಶೃಂಗಾರದ ಅಧುನಿಕ ಪದ್ಯವಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಇದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳಬೇಕು, ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಭಾಷೆ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಇಡದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಡಳಿತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ೧೯೬೧ನೇ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಪುಷ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾದ ೯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

(೧) ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

(೨) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

(೩) ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಸುವುದು, ಮುದ್ರಿಸುವುದು, ಪ್ರಕಾಶನಮಾಡುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಓದಲು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

(೪) ಅಖಿಲ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಆರಿಸಬೇಕು.

(೫) ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಂಡಳಿಗಳು ನೇಮಕವಾಗುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

(೬) ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ್ತಿ ನೀಡಿ ವಿಚಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪಕ್ಷಪಾತದ ದೂರುಗಳನ್ನು

ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

(೭) ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಅರಿಸುವಾಗ ಸರಿಯಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಅರಿಸುವ ಜಾಗೃತಿ ವಹಿಸಬೇಕು.

(೮) ಆಡಳಿತ ಸಮರ್ಥ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಗಲು ಜನತೆಯು ಆಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(೯) ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಮತ, ಲಿಂಗ ಭೇದ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಭೇದಭಾವ ತೋರಿಸಬಾರದು.

ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟಿ ಪ್ರೇಮ ಹೋದರೆ ಈ ಸೂತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಗೆ ಬರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೋಟಿ ತನ್ನ ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಶೇಷ ಮಳೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಕೋಟಿ ತನ್ನ ಮರಿಯನ್ನೇ ಹೆಗಲಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ನೀರು ತನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಮರಿಯನ್ನೇ ಕಳೆ ಹಾಕಿ ತಾನು ಅದರಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ತನ್ನ ಪಾಣಿ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮರಿಯ ಪಾಣಿ ವನ್ನೇ ಬಲಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದರಂತೆ ನಾವೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ದೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸುರಳತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರುವ ಈ ನವ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಆಕ್ರಮಣ ಪಾಲಿಸಲೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಿಮೆಂಟ್ ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ನಿಗದಿಯಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಬಡಬಗ್ಗಿರಲೂ, ಪ್ರಭಾವವಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಳಸಂತ್ರಯಿಲ್ಲ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬದಪಟ್ಟವರೊಡನೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ಮಾಡಿ ಕೂಡಲೇ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಸೊಂಡೂಸು ರಾಜರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯದ ಗಂಧದ ಮುರ ವೆಗೈರಿಗಳಮೇಲಿನ ಒಡೆತನ, ಕಾರ್ತಿ ಕೇಯಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಡೆತನದ ಬಗ್ಗೆ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅದಾಯ ಬರುವುದು ತಪ್ಪಿದೆ. ಈಗರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯ, ಮತ್ತು ವಿಫಲವೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರು, ಮತ್ತು ಜಮೀನಿಲ್ಲದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರವರೇ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ವಿಫಲವಾಗುವುದು ತಪ್ಪಿ ಕೆಲಸ ಜಾಗೃತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ಮುನ್ಸೀಫ್ ನೇಮಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಮಹಿಳೆಯರು ಅರ್ಹರಾದವರು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯೋಗದಾರ್ಥ

ವಾಗಿಯಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಕೊಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ತೋರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕಾವೇರಿನದಿಯಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೀರಿನ ಕ್ಷಾಮ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಜನತೆಯ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊಠಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಆಜೀವ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ “ತಾನು ತನ್ನದು, ತನ್ನವರನ್ನದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಶರಣು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri V. S. PATIL (Belgaum I).—I should like to speak on Parliament and State Legislature because I feel sure that most of our Hon'ble Members will devote their attention on General Administration. So far as our Legislature is concerned, I am stressing this point at every point that is available on the floor of this House that our Legislature ought to be an independent body in the State according to the Constitution but in fact it is still kept to be a subordinate body to the Executive. We, the Members of this body have to suffer a great lot because of this attitude of the Government. The first and foremost handicap that we are suffering is that we do not get the reports of the speeches which we make here quite immediately, and the reports of the questions and answers are never supplied to us for corrections or for inspection. It is the practice at the Centre as well as at Bombay Legislature that on the next day the questions and answers as well as reports of the speeches are supplied to the Members and they return them corrected within a day or two. At the Centre, we get the reports printed by about a week and at Bombay we get them printed within a month. But here we get the reports not only after six months or one year, but there are instances when we get the reports printed after two years. This is really a great hardship for our Members because it is an impossibility for us to refer to what other Members have stated or said or what the Ministers were pleased to

state on a particular point at a particular moment. This is hampering the real administration and real considerations before this House. So, I should like to request through you, Sir that the main difficulty of supplying these essential materials to us is that the staff is under-manned and when the Government is wasting, I do not say the word spending, I am purposely using the word 'wasting' crores of rupees on different kinds of schemes, why should they not spare some more amount for increasing the staff of the Legislature and maintaining a Printing Press belonging to this Legislature so as to enable us to get our reports correctly and immediately after they have spoken here. In the British Parliament on the next day Members get the printed reports. Here we do not get even for the next year. That is the real handicap that we are suffering from and I should like to request the Hon'ble Minister because the keys of the Treasury are in their hands, even though nominally we have to give them, that this sort of injustice that is being done to us, Members, must be removed immediately.

Then another thing which I want to bring to the notice of the Minister concerned is that we are here to make the law. We are supplied with the Bills. But we are not being supplied with the existing laws in the State. The practice in the Indian Parliament at Delhi as well as in the Bombay State is that all the existing laws will be supplied to every member whenever he is elected for the new body. But here I have been asking for these for the last five years but the Government is quite silent over it; unless we know what the existing law is, how is it possible for us to say anything about the new Bills? So, I submit that the existing laws in the State that are in force, all those volumes not only all the laws, but also all the rules and orders that have been passed under those laws must be supplied to every Member. So, unless we the members have got all those volumes, it is very difficult to trace them in the Library for the time being. This is another grievance which I should like to place before the

(SRI V. S. PATIL)

Hon'ble House and the Hon'ble Minister. The Government has become so stingy in printing the laws which you have passed and the rules framed by the Government that no copies are available. For instance, we have passed the Rent Control Act. The Government have framed certain rules. Even though we have sent several requests to the Printing Press of the Government, the Press says that no copies are available. How are we to administer the law in the State? How is it possible for us, who administer law, in the mofussil, to tell the clients or the courts what the particular law or rule is? It has become very difficult. I suspect that the printing presswallas here must be in league with the private publishers so that they may get undue benefit and an artificial scarcity of law books created by this state of affairs. That is one of the general grievances of the public against this Government. I would request the Government to supply or to get printed all the laws and rules in sufficient number so that not only the Members of the House but also the general public will have recourse to them and they will not feel any difficulty.

Then another thing which I should like to bring to the notice of this Hon'ble House is that, this House is supreme so far as legislation is concerned and whatever information that is required by the Hon'ble Members of this House, the Government is bound to supply them. There is no provision either in the rules or there is no enactment passed by this Legislature yet by which the Executive is compelled to give the correct information. Whatever is said by the Minister cannot be taken as a correct view or correct fact. They often times give incorrect facts, insufficient facts and purposely avoid answering or giving correct information. I should like to suggest that that should amount to a contempt of this House if an Hon'ble Minister gives incorrect information or false information to his knowledge. That must be treated as a contempt of this House

and for that purpose, we must amend either the procedural rules of this Assembly or we must bring a legislation by which the Executive is made to give us true facts and not the political facts as they deem fit. That is another suggestion which I have to make.

Then, Sir, our Hon'ble Speaker has said several times, when we allege that the Hon'ble Minister is giving incorrect information, that he is helpless and cannot do anything. These are his words. It means a clear disqualification of the whole House including the Ministers. So, I submit that a law must be enacted or we must make some provision in the procedure of this Assembly that if Minister does not give correct information, he must be held up for contempt of this House and the matter entrusted to the Privileges Committee. Unless these things are there, it is not possible for us to get correct information from the Executive. This House cannot be allowed to be kept in ignorance. That is why I have made this suggestion and I hope that the Hon'ble Chief Minister will consider this view and see that the supremacy of the Legislature is kept up.

Sri K. P. GADAG (Gadag).—Is it existing in other States?

Sri V. S. PATIL.—My friend is asking for a precedent in other States. Why should we not take a lead to guide the other States? After all, the basic principle is that the Government of this country is to be run by the Executive, the Legislature and the Judiciary. These three bodies must be independent. If that basic principle is to be enforced here, then we must make our body independent of the Executive. The Legislature must get all the rights which are required for good legislation or to maintain the dignity of this House. That is why I am saying this. Even supposing other States have not passed such a law or rule, still it is our duty to see that the prestige of our House is enhanced, not only maintained but enhanced, and we can guide other legislatures in the country.

Then, there is another thing. We pass the laws at the instance mostly of the Executive, *i. e.*, the Ministers.

And, when the laws are passed, there are certain instances that they are not being enforced. Take the instance of the Betterment Levy Act. They have passed it long long ago and I learn that even now it has not been enforced and not a single pie has been recovered.

Sri G. VENKATAI GOWDA (Palya).—They have framed certain rules under this law and the Subordinate Legislation Committee have quashed those rules saying that it is without jurisdiction. So, they are paying the officers without getting any work.

Sri V. S. PATIL.—When we pass a law, we intend that the law must be enforced. There may be difficulties. I do not say that there are no difficulties. But if a law is not enforced, definite reasons must be stated before this House so as to convince this House as to why a particular law has not been enforced. If the law is kept in cold storage by the Executive, we are entitled to see that the law is enforced and the person who has kept it in cold storage, even it be the whole Cabinet, must be held responsible for contempt of this House. We have passed laws with a view to enforce them and not to keep them in cold storage. That is why I say, whatever laws that will be brought by the Executive before this House, they will think twice before they bring the same and see that they will be enforced.

Then I should like to say only one thing so far as general administration is concerned and it is the hospitality expenses mentioned on page 41 of this memorandum. This has been severely criticised in the Audit Report on page 13, regarding the running of the guest houses outside the State. The remarks made in this report give a sad picture. The loss up to 1960, for the previous three years comes to Rs. 23,833. If these guest houses at Ootacamund are run on this basis, I do not understand why these guest houses are not sold out once for all? Why should we have this recurring liability? The reason given is that the guest houses remain unoccupied for about ten months every year. Why should we incur a loss of about Rs. 8,000 per year to run guest houses

for two months in a year? This is really absurd. And, when we are so heavily in debt and when it is not possible for us, not only for the next generation, but I think at least for the next four or five generations, to pay off these debts, why should we waste this money on this luxury? That is why I say, Sir, that these guest houses at Ootacamund must be closed and sold away to others. With these few remarks, I close.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now rise and meet after half an hour.

— — —

The House adjourned for recess at Three of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

— — —

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

†ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ (ಎರಾಜಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಈ ಎರಡು ಬೇಡಿ ಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೇ ಇರುವ ತೊಂದರೆ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಈ ಕೂಗು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇಳಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕೂಡ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೂಗು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೂಗು ಏಕೆ ಇದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ನಮಗೆ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ಹಣವೇನೂ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲ, ಅದರ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಒದಗಿಸುವ ಹಣದಲ್ಲಿ 'ಲಾಫ್ಟ್' ಆಗುವ ಹಣ ಜಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಯಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನಿಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 31ರಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು draw ಮಾಡ ಬಹುದೆಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಏಜಾನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ Confirmation ಬರಬೇಕು. ಅದು ಬರುವುದು ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಬಡ್ಡೆಟ್ ವರ್ಷ ಪೂರೈಸಿದ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ)

ಮೇಲೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ರ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಗ್ರಾಂಟುಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇಲಾಖೆ, ಸೋಷಿಯಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಇಲಾಖೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣ ಮಾರ್ಚ್ 15 ಅಥವಾ 20ರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ರ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗುತ್ತಿದೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—How is it relevant? We are discussing General Administration but he is speaking on grants and lapses.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ red tapism ಇದೆ, ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಎರೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ನಾನು ಮಾತನಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ, ಮಿತಿ ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ move ಆಗದೇಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಣ ರ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತದವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಹಣ ನಿಜವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲೂ ಬೇಗ ಬೇಗ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ಉಳಿದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು Equation ವಿಚಾರ. ಇದು ಬಹಳ ಸಮಯದಿಂದ ನಿಂತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅತ್ಯಪ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಈ equation ಪ್ರಶ್ನೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಯಾವ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅವು ಬಗೆ ಹರಿಯಲು ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನೋಚಿಸಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ integrated areas ನಿಂದ ಬಂದ, ಹಾಗೂ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾ ಬಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಬಹಳ ಸಮಯದಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ, old Mysore and Integrated areas ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವ ದಾದರೂ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರಾದರೆ ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಕೆಳಗಿನ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು, ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪ್ರದೇಶದವರಾದರೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನ ನೌಕರರನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅತಪ್ಪಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನೋಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರು ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಲಿಯಿದ್ದ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಪಪಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರು. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಈ ಅಪಪಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ವವಿದೆಯೇ, ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಟೀಕಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿಯಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೋ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಹೊತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಮಹಾಚುನಾ ವಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೋತವರನ್ನು back door ನಿಂದ ತರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಅವರ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ. ಆಗಿ ಕೂಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಾದ ರಿಂದ ಯಾವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅವರೇ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅತ್ತೆ ಎಷ್ಟು ಪಾತ್ರೆ ಒಡೆದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ನೂಸೆ ಒಂದು ಒಡೆದರೂ ಅದು ದೋಷ;

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಟೀಕೆಮಾಡಿದಾಗ ನಾವು ಮಧ್ಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಶಾಂತತೆಯಿಂದಿರುವಂತೆ ಇತರರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತೊಂದರೆಯಾದರಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.—ಇದನ್ನೇಕೆ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಇವೊತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಅನುಸರಿಸದೆ ಬ್ಯಾಕ್ ಡೋರ್ ನಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಹೇಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಆ ಸತೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಯಾವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.—ಜನರ ಎರೇಕನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸೋತವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬರುವುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಜನರ ಎರೇಕ ಆದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋತ್ತರಗಳ ವರದಿಯನ್ನು

ಮೆಂಬರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನೂ ಸಹ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೈಸೀ ಡಿಂಗ್ಸ್ ಕಾಮಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳ ಕಾಮಿಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಸದಸ್ಯರ ಕಂಠತವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯದ ದಿವ್ಯಾಂಡ್ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟು ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹತ್ತೂರ ವರ್ಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗಿಂತ ಯಾವ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ ಕಡಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಅದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಡಮೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧವ್ಯಂತರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೂ ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೆಲಸ, ಜಡ್ಜಿ ಕೆಲಸ, ಗುಮಾಸ್ತೆಯ ಕೆಲಸ ಹೀಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸಗಳೇನಿವೆ ಅವನ್ನು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು. ಕಾಲ ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗಿದೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ದುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನಂವರ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹತ್ತೂರ ವರ್ಷದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೋದನು ನಾನು ಮತ್ತು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ನವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಾದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಡಗಿಸುತ್ತಾರೆಂದಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿರಬಹುದು, ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿರಬಹುದು, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿರಬಹುದು, ಅದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 51 ಮಂದಿ ಇರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಶೇಕಡ 49 ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ನಾವು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅಗ ಬಹುದು. ಹಾಗಾದಾಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಕೊಡದಿರ ಏನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ನೋಯಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ವೃಥಾ ಎಷ್ಟೋ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಾನ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೀರೆಯೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಡಿವಿ ನೌ ಕಮಿಷನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರ. ಜವಾಗಿಯೂ ಇದ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಎದೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಡಿವಿಜನ್ ಕಮಿಷನರ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಳಿದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಊರಿನಲ್ಲೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 30 ದಿನಗಳೂ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದರೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟವಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾಡಹಬ್ಬವಾದ ದಸರಾ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಗ್ಜಿಬಿಷನ್ ಸಹ ಸೇರುವುದೆಂಬ ಭಾವವೆಯಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಮಿಟಿಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಆಲ್ಸೊಂದು ಥಿಯೇಟರ್, ಇಲ್ಸೊಂದು ಥಿಯೇಟರ್ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಡುವವರಿಗೆ ರೆಮ್ಯುನರೇಷನ್ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ನಿತಿ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಪ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ವೈಸ್ ಛೇರ್ಮನ್, ಛೇರ್ಮನ್ ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾದರೂ ಕೂಡ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೆಯಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪೇಷನ್ ವಿಚಾರ. ಮೂರನೆಯದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದರ್ಜೆ ನೌಕರರು ಮುಂತಾದವರು ರಿಟೈರ್ ಆಗಿ ಆರೇಳು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಪೇಷನ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಡ್ಯೂಟಿ ಮುಂತಾದುದು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಇಲಾಖೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದ್ದರೂ, ಅನೇಕವೇಳೆ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಜಾಗೃತ ಪೇಷನ್ ಕೆಲಸಗಳು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಡಿಸಮಿಸ್ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಷನರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೇನೋ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಸಕಾಲ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ)

ದಲ್ಲ ಡೆಲಿವರಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ ಚೆಲಿಂಗ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಾದ ಮೇಲೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಚೆಲಿಂಗ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನ ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ operators ನಡವಳಿಕೆ ಬಹಳ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೇಳುವವರು ಕೇಳುವವರ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು callಗೆ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಹನ್ನೆರಡು ನಿಮಿಷ ಕಾಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಲ ಹಾಕಬೇಕಾದ್ದು ಸೂಕ್ತ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಈಚೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೊಂದು Automatic ಚೆಲಿಂಗ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ ಏರ್ಪಡಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ Mysore neglect ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

[Sri VIDYADHAR GURUJI SAYANNA (Gurmitkal) spoke in Hindi].

4-00 P.M.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now Sri K. V. Byre Gowda may Speak.

Sri V. S. PATIL.—Sir, The Hon'ble Member who spoke just now has made a very vehement speech. Is there any arrangement to take down his speech in shorthand?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is some arrangement for that. The Hon'ble Member will give a summary of his speech and that will go in the record. At present, there is no other arrangement.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—Hindi is our national language and there must be a reporter in Hindi.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There are a few members who speak in Hindi. For one or two, it will be very difficult. At present these arrangements will continue. But the suggestion of the Hon'ble Member will be considered.

Sri H. R. KESHAVAMURTHY (Gandasi).—For those who can't understand the language, can you arrange to give us a translation of the speech?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—That cannot be done. It is not possible under the rules.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, this is an important issue. There was a promise held by the Hon'ble Speaker ..

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I am told that the office tried to get a reporter. But the difficulty is that they could not get one. If they get a hand, they will make arrangements. It is the Legislature Department that has to do it. We will see that it is done shortly.

[Sri L. B. BIRJE (Khanapur) spoke in Marathi].

Mr. DEPUTY SPEAKER.—To some extent that arrangement was made.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ಯಶವಂತಪುರ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಪಾನಾದ ಮೇಲೆ ಆಯಾಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕ ಕಾಲ ಬಹಳ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ ಅಥವಾ ಅದರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಇರಾಖೆಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಲ್ಯಾಪ್‌ಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ಪೂರ್ತಿ ಖರ್ಚಾಗದೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನನ್ನೊಡನೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಡ್ಡೆಟ್ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯಾ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಇರಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಹಣ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಇರಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಒಂದು ಶಂಕೆ, ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಷದ 2-3 ತಿಂಗಳುಗಳಿಗಿಂತ ಮುಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅದರಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನ ತಮ್ಮ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವು 6 ತಿಂಗಳೋ ಒಂದು ವರ್ಷವೋ ಅಥವಾ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೋ ತಡೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕೆಲವು ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಾವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತಿ ಅವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ಉಳಿದು ಹೋಗಿ ತಪ್ಪೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೂಕ್ತ

ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ತನಿಖೆಮಾಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅರ್ಜಿಗಳು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಜನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದಾಗ್ಯೇ ಆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಂದು ಕಾದು ಅವರ ಅಹವಾಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಇವು ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದ ಪೆಂಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಕೇಸುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಅಂದರೆ ಅವರ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂತಿಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ ಕೇವಲ ಎಣ್ಣೆಕೈರಿಂಗ್ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗದೊಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾಕಾದಷ್ಟು ಕಾಲ ಕಳೆದು ಪುನಃ ಅವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈಗ ಇನಾಂ ಅಪಾಯಿಷನ್ ಕಾಯಿದೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ಬಡ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕು. ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರ ಇತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದಲೂ ಫೈನಲ್‌ಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವ ಇನಾಂ ರದ್ದಿಯಾತಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿಬರುವವರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷವೂ ಯಾರೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಇನಾಂ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸುಗಳು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು ಬಹಳ ತಡವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಅರ್ಜಿಗಳು ಫೈನಲ್‌ಗಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ವಂತರಾದ ಜೋಡಿದಾರರು ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಅವರು ಮೂರು ವರ್ಷ ಮುಗಿಯುವವರೆಗಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸದ ಹಾಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಏನು ಮಾಡುವುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೋ-ಆರ್ಟಿನೇಷನ್ ಇರಲಿ ಎಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಆಗಿದೆ. ಕೊರತೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಹಣ ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ಗೋಸ್ಕರ 2,69,05,500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಟ್ ಮೋಷನ್ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಕ್ಯೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಅದು ನಿಜ. ಈಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಆ ರೀತಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಈ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಾಗ ಕೆಲವು ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಡಿವಿಜನ್ ಮೈಜ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೈಜ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಮಿಟಿ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಆಯಿತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿ ಅವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪುನಃ ಆ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಆಡಿಕೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಪುನಃ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ 50 ಜನ ಮುನ್ಸೀಫರನ್ನು ಚಿಂಪರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಹುದ್ದೆಗಳು ಬಾಲ ಬಿಳುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆದಳತೆದಿಂದ ಜನಗಳು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಅವಿವೇಕವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ನೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಅವರು ಹೇಳಿದರು ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗೆಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಅದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಈಗ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹೈ ಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ಕೂಡ ಹೆಂಗೆಸರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಇರಬಾರದು! ಈಗ ವೇನ್ ಮುನ್ಸೀಫರ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ನಡೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಾದರೂ ನೂ ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಬ್ಳೇಗೌಡ)

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮತ್ತು, ಯಾವ ರೆಪ್ರೆಜೆಂಟೇಷನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಸೀರಿಯಸ್ ಆಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡ ಸಮಾನಾವಕಾಶವಿರಬೇಕಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಆಗಲೇ, ಯಾವ ಕೋಟಿನವರಿಗೇ ಆಗಲೇ ಅದು ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಮೆಟ್ರನ್ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೋಟಿನವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಸಹ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ಹೈ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು, ಡಿಪ್ರೆಸ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸಿನವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಒಂದು ದಾಮಾಪಾ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರು ಯಾವ ಭಾಗದವರೇ ಆಗಲೇ, ಅವರು ಯಾವ ಕೋಟಿನವರೇ ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಮೊನ್ನೆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಧರ್ಮ ರೀತಿಯಿಂದ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಗೆ 5-6 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎರಡು ಮೂರು ಕೋಟಿನವರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೋಟಿನವರಿಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಗುಂಪು ಗೊತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇವರೇ ಅಪಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಂದಕ್ಕೆ 6 ಜನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಮಿನ್ಸ್ಟರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನಗಳ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ : ಈಗ ಕೆಲವು ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಗದಕ್ಕೂ ಜವಾಬು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ

ಒಂದು ಕಾಗದ ಈಚೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಯಾರಿಂದ ರಾಧರೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಫೀಸುಗಳಿಗಂತೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಆಗಲೇ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೇಬೇಕು. ಯಾವ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ನೋಡಲಿ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಜಮಾಬಂದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ಲನವರು ಹೇಳಿದರು. ಜಮಾಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೆಕಾರ್ಡನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಮತ್ತು ಅವುರಾರರು ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆ, 12 ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ರೆಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸೈನು ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜನಗಳ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳೇನು, ಯಾರು ಯಾರು ಜಮೀನು ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇತ್ಯಾದಿ, ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಬೇಕು, ರಾಯರ್ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬೇಕು, ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಕೆಲವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ದಿನವಹಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳ ವರದಿಗಳು ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂಥಾ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹ ಹೇಳಿದರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹೊತ್ತು ನಡೆದ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಆಹೊತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೂಲಕ ಸಭಾ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪ ನಡೆದಂತೆಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಆಫೀಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರತಿ ಎರಡು ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಆ ಹುಡುಗರುಗಳು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿವಸ ಸಭೆ ಎದ್ದು ಹೊರಗಡೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಿಂಟಾದ ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಆ ಹೊತ್ತಿನ ವಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಲ್ಲದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ರಿಪಿಟಿಷನ್ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟರ ಬೇಕೆಂಬ ರೆಕಾರ್ಡರವೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಬೇರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಟ್ರಜರಿ ಆಫೀಸರೇ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದರು ಈಗ ಪರ್ಸನಲ್ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಆಫೀಸ್ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಈ ರೀತಿ ಮೂರು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಇವರಲ್ಲದೇ ಟ್ರೆಜರಿ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟರು ಬೇರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅಡಿಲಪರ್ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರನ್ನು ಬೇರೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯ

ವಾದ ವಿಚಾರ. ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಹೊಲಸಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ತಾನೆ ಪುರುಷಾದಿಧೀರಿ. ಮಂಡ್ಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಅಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಡೊಪ್ಪಿ ಕೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅಪಾರ್ಥವೇ ಹೊರತು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ಬೆರ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅಡೀಷನಲ್ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಮಾಡಲೇ ಬೇಕೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಎರಡಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿ.

ಇನ್ನು ಹಿಂದೀ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ Official language. ಅದನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೀ ಇರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ ಅದು ಕೂಡಲೇ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಉದಕ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 25 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 10 ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಾಲಿ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ನಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಈ ದಿವಸ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಇಂಥ ದುರ್ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಂಚರೂಪವತ್ತು ಏಕೆ ಇದೆ? ಕಾಗದ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಲಂಚ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದೇ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡದೇ ಹಾಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೇನೋ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಲಂಚರೂಪವತ್ತು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ರೆಡ್‌ಟೇಷನ್ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಜನ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಒಂದು ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದಳಿತ ಅಲ್ಲದೆ ಜನಗಳೂ ಕೂಡ ದೀವಾರ ತ್ಯಾಸ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಲಂಚ ಮತ್ತು ಕಾಗದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಡವಾಗುವುದನ್ನು ಬಂಡಿತ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

†Smt. V. V. MIRJANKAR (Kumta).—Mr. Speaker, Sir, I rise to support the Demand that is now before the House. While doing so I would like to make a few observations and a few suggestions also.

Looking to the Budget provision made, I find that a great portion of the State's revenue is spent on establish-

ment and salaries. If this was a business concern, I am sure the Income-Tax Department would have certainly disallowed a number of items of expenditure. In some of the Departments, I find that there is surplus staff who have actually very little work to do and in my opinion this is perhaps the main reason why there is irregularity in attendance and un-authorised absence of Government employees. There is inordinate delay in the disposal of papers and my experience goes to show that the papers do not move at all and officials do not devote attention to their work. Perhaps this is mainly due to the seniority list which is not yet finalised and the persons affected have only to seek justice in a court of law. What I find is that the worst affected persons are the people from the integrated areas of the Mysore State and particularly the present Belgaum Division.

While the state of affairs is such at the State level, let me also say a word about the strength of the subordinate offices at the district and taluka levels. Though the responsibility of development work is now entrusted to the Taluk Boards, the revenue functions have also considerably increased and the result is that there is inordinate delay in the routine work. Is there no additional staff to cope with the additional work entrusted to them? The efficiency of the Government organisation to a great extent depends upon the general ability and capacity of the candidate appointed. The Public Service Commission has been further expanded with two more members to cope with the recruitment of Class I, Class II and Class III Officers. What is most surprising is that a representation to the Bombay Karnatak Area does not find a place in spite of this expansion. Nor, as was said earlier by the Hon'ble Member Smt. Nagaratnamma, is representation given to ladies in the Commission. Many of the Hon'ble Members have wholeheartedly supported the idea of giving representation to the ladies on the Commission. I am sure the Chief Minister will bear this in mind while reconstituting the Commission and give

(SMT. V. V. MIRJANKAR)

representation to the ladies on this body.

For the last 5 or 6 years we have been talking about emotional integration, but it has yielded very little results. Emotional integration is a mutual obligation. It must be consciously promoted by the people of the several integrated parts of the State. This I am compelled to state looking to the recruitments that are made at all levels of the State for the Government service and the sheer injustice caused to the people of my district in particular. Recruitments are made for State-wide posts at Bangalore and most of the benefit goes to the districts of Bangalore, Mysore and near about districts. I would like to elicit from the Government how many were recruited during the last five years for the Class I, Class II and Class III posts and how many have been given to the people coming from Bombay Karnatak and particularly to the district of Karwar. As far as my information goes, I think none are from the Karwar District. As regards intelligence, our district people stand high and in previous years it has received due recognition from the erstwhile Bombay State. Persons from Karwar were occupying key posts in Bombay and even till today a fairly large number of Class I, Class II and Class III posts in the State of Maharashtra are occupied by them. Every year, after graduation or after the high school career, 90 per cent of the people seek jobs in Bombay getting utterly disappointed with the step-motherly treatment meted out to them here. This goes to show that the intelligentsia does not get due recognition at the hands of the present Public Service Commission. Even after six years of integration, if people in so large a number have yet to look to the neighbouring State for service, it is rather unfortunate. This defect could still be rectified. Even now, whenever Government calls for candidates through the Public Service Commission, instructions may be issued to them to give proper representation to different regions of the State on the basis of

population. Of course, as I said earlier, at the time of reconstitution of the Public Service Commission, I urge that the claims of a Lady Member from the Bombay Karnatak Area may be considered. With all these gloomy clouds hanging about, the recent statement made by the Chief Minister that the interests of Konkani people will be safeguarded has brought a ray of hope. Before I close, I appeal to the Chief Minister to put into action the assurance given by him so that an agitation to form a Konkani Province may not crop up.

4-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಸಾಲೆನ್ಸ (ಮೂಡಬಿದ್ರೆ).— ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ, ಈಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಕಾರ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅನುಭವವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರ. ಇದಕ್ಕೆ ನು ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಈ ಹೊತ್ತು ನೌಕರರಲ್ಲಿ ನಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಂಬಳ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ Equation and Seniority list ಪ್ರಾಂತ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿ ಅರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಇದೇ ಇ ವ ರ ಲ್ಲ ರಾ ವ ಅನಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಪ್ರತಿನಿಂದ ಭ ರ ದ ಲ್ಲ ಯೂ ಅವರು ಸೇ ರಿದಾಗ ವಿಷಯವೆಂದರೆ Equation and Seniority list. ತಯಾರಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಜೀವನದ ವೆಚ್ಚದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡದೆ ಈ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪೂರೈಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. Equation and Seniority ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧಕವಾಗಿರುವುದು integrated ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರಿಗೆ, ಎಂದರೆ, ಮ ದ ರಾ ನು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿಭಾಗದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಲೆನೋವು ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡದಿದ್ದರೆ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವ ಬದಲು ಇನ್ನು ನಿರ್ಧಾನವಾದೀತು, ಜನತೆಗೆ ಇದರಿಂದ ಇನ್ನು ಕಷ್ಟವಾದೀತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಭಾಷಾ ವಾರಾ ತಳಪಡಿಯ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಕರ್ಣಾಟಕದ ನೌಕರರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮದರಾಸು, ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲೇ

ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮೋಷನ್ನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲ ಬಿದ್ದು ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಆ ಜನರನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಸಿ ತರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರ ಇಂಥವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥವರ ಎಷ್ಟೋ ಮನವಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಇನ್ನು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರ ಸಂಬಳಸಾರಿಗೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಲವು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅದೇ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಅತ್ತು ನಂತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿರುವ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಳದ ಅಂತರವನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಬಳದ ಪ್ರೇಲುಗಳನ್ನು ರಿವೈಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳತರಗತಿಯ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪರಿಹಾರ ವೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಆರು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳಂತಹವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪರಿಹಾರ ಇದರಿಂದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ವೆಚ್ಚ, ಬಸ್ಸು ದರಗಳ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಗೆಜೆಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಲವತ್ತು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿ 1957ರಿಂದ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆದವರಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತಾರತಮ್ಯ ಕಡಮೆ ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೌಕರರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಲಂಚಕೋರತನದ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಲಂಚನಿರೋಧ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಅಂಟ ಅಥವಾ farce ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಲಂಚನಿರೋಧದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿರುವೆಂದು ಕೆಲವು ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಲಂಚನಿರೋಧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ವರ್ಗ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೆದರಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಅತಂಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಡುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಲಂಚನಿರೋಧ ಕಾರ್ಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ತ ಮಾ ಷೆ ಯಾ ಗು ತ್ತ ದೆ ಂ ದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಂಚನಿರೋಧ ಇಲಾಖೆಯವರು ಸಣ್ಣ ನೌಕರರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಥವಾ ಆಳುವ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ದುರ್ನಡತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಆಳುವ ರಾಜಕೀಯ ಕಪಟ ಮುಂದಾಳುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನೀತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರಕಾರದ ಆದಳತೆ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿದರು. ಹರಿ ಜನರಿಗೆ ಶೇಕಡ 18ರಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ 27 ಜನರಿರುವ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ದಾಮಾಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹದಿನೈದು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರುವಾಗ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಾದರೂ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು, 10 ಜನ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರಿಯಾದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ, ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ (ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ರ್ಯಾಂಕಿನ) ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಮಂತ್ರಿಗಳೇನೋ ಇರಬಹುದು.

ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅವರ ಟೂರ್ ಪೋಗ್ರಾಂ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆನ್ಸ್ ಡೆಲಿವರಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬರುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಅವಸರವಾಗಿ ಪೋಗ್ರಾಂ ಹಾಕಿದರೆ, 250 ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದೂರ ಒಂದೇ ದಿವಸ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ (flying visits) ಫ್ಲಯಿಂಗ್ ವಿಸಿಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಭೇಟಿಯ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಭೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್‌ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿ ಲೀಡರುಗಳಿಗೆ, ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕರರು, ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೇ ಹೊರತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭೇಟಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಯೋ, ಚಿಲಿಪೋನ್ ಮೂಲಕವೋ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲವಿರುವವರು. ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಂದರ್ಶನ, ಸಮಯ ಒದಗಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಕೊಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನನ್ನಂಥ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಟಪ್ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಭೇಟಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಕಡಮೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನದ ಸಮಯದ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾದರೂ ಪತ್ಯೇಕ ಇರಿಸಿ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಕೀಲರು, ಜಮೀನುದಾರರು, ಸಾಹುಕಾರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು ಕೂಡಿರುವಾಗ ಇತರ ಬಡವರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ 'ಆರ್ಜಿ ಕೊಡಿ, ನೋಡುತ್ತೇವೆ'

(ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಸಾರನ್ನ)

ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ 15 ನೆಯೇ ಪೈಕಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕುವಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆಯು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ದರೂ ಹೀಗಾಗದೆ ಬಡಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂಜಾಗತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಸ್ಟೇಟ್ ಕಾರುಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಸ್ವಂತ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಅಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅವರೊಡನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಅಫೀಸು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿರುವಾಗ ಸ್ಟೇಟ್ ಕಾರುಗಳನ್ನು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಅಫೀಸಿಗೆ ಅಥವಾ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೊತ್ತನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಖಂಡರಿಂದ ಪರಿಚಿತರಾಗಿ ಜನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರೇ, ಈ ದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಂದಿರುವ ಹಣದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತಾ ಎರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ.

ಇವೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿಯಂತ್ರ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಅದೇ ದಕ್ಷತೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿದಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅದೇ ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಷತೆಯಿಂದಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಇರಬಹುದೆಂದು ನಿನಗೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನು, ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುವ ಲೋಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಮೂರನೆಯ ಪಂಜಮಾರ್ಗಿಕ ಯೋಜನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಅದೇ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಜನರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕೂಡ ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಈಗ ಗೋವಾರ್ತಾ ವರದಿಯಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲೇನೂ ಲೋಪದೋಷಗಳಿವೆಯೆಂಬುದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ. ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಲವು

ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಅಫೀಸನ್ನು ಅಜಮಾಯಿಷಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಎಷ್ಟು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಇವೆ, ಕಾಣುವೇನು ಎಂದು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಪಡೆದರೆ ಅದೇ ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತಿ ನದಿವಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಗುಮಾಸ್ತರು ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ವಾಪಸು ಬಂದಮೇಲೆ 25 ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಟೈಪ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಅಫೀಸಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ವರದಿ ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಳ ಅಫೀಸಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆ ಎಷ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ! ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಪಡೆದು ನೂಕುಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ನೋಟನ್ನು ನೋಡುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಸಹ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡುವಾಗ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು, ಈ ರೀತಿ ಸರಿಮಾಡಬೇಕು, ಫೈನಲು ಮಾಡಬೇಕು, ಇಂಥ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ನೋಟ್ ಯಾವುದೋ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹುಶಃ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿರಲಾರದು. ಸರ್ಕಾರ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾಡಿ, ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಫೀಸುಗಳನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿ, ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ನೂಕು.

ಈಗ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಏನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಬಹುಶಃ ನೀವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಅವರು screen ಮಾಡಿ ಯಾರು ದಕ್ಷರು, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಯೋಗ್ಯರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಕೆಟ್ಟವರೂ ಬಂದು ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭಾವ ಇಂದು ಹೇಗಿದೆ? ಈ ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನು 30 ವರ್ಷ ಯಾರ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು ಅವನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಒಬ್ಬ ರೈತ ಒಂದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಫಸಲು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನ ಫಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲವೇ! ಅದೇ ರೀತಿ ದಕ್ಷರಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಳಮಟ್ಟದವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಂಬಳದ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿವೆ. ಸರ್ಕಾರ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ, ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ 1962ನೆಯ ಇಸವಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು 1963ಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಇವೆರಡೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದಲ್ಲವೇ?

ಈ ನಾರಾಯಣ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಅವರು ಕೇಳಿರತಕ್ಕ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ನನ್ನ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬೇಡಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥವರು, ನೀತಿವಂತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಹೇಳುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬ ಆಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ಬೇರೆ ಜನರ, ಪಾರ್ಟಿ ಜನರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂಥದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಫೀಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಒಳ್ಳೆಯವರಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವರು ಕೆಟ್ಟವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾನು ನೋಡಿರುವಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ವೆಳೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಫೀಸರಿಗೇ ತೊಂದರೆಯಿದೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎರಡು ಪಾರ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಹೋಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಹೋಗಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಬ್ಬ ನದಸ್ಯರು.—ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯವರೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ!

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ.—ನಾವೇನಿದ್ದರೂ 'ಇಂಥವರು ಇಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬೇಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮವರು ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಫೀಸರ ಮೇಲೆ ದೂರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಉಂಟು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ನಡೆವಳಿಕೆಯೆಂದರೆ, ಕೆಲವು ಅಫೀಸರ್‌ಗಳು ಲಂಚ ತಿನತಕ್ಕ ಅಫೀಸರ್‌ಗಳು ಈ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿದಾಗ 'ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಹೇಳಿವರು, ನಾನು ಮಾಡಿದೆ; ನೀನು ಸಂಸಾರವೊಂದಿಗೆ; ದೊಡ್ಡ ಮಗಳ ಮದು

ವೆಗೆ 2000 ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ನೀನು ನಾಕರಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದರಿಂದ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಿತ್ರರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಮೇಲೆ, ನಾನ್-ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಷನ್ ಇರಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಕಮಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೇವಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನದಸ್ಯರನ್ನೇ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ 5 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕನಾಕ್ ಸಭೆಯೆಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು 30,000 ದಷ್ಟು ನದಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅರ್ಧ ಭಾಗದಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಮಾಕಳಿ ನಲ್ಲಿ ನಮಗಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ; ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೇ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಕಮಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ನಮ್ಮವರು ಇದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತವಿದೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸರ್ಕಾರವಿದೆಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದರೆ ಅದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾದರೂ ಇತರ ಪಾರ್ಟಿ ಯವರಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಿ, ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ಮೆಜಾರಿಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ; ಈಗ ಅಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಪ್ರಮೋಷನ್‌ಗಳು favouritism, Casteism ಮೇಲೆ ನಡೆದಿವೆ. ಇದನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರು ಅಫೀಸರನ್ನು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಬ್ಲಿ ಅಫೀಸರನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು. ತಮ್ಮವರು, ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರೆಂದು ಏನೂ ತಿಳಿಯದವರನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸುವುದು. ಆಗ ಕೆಳ ನಾಕರರು ಅಫೀಸರಿಗೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ ಏನನ್ನುವುದು—ಇವೆರಡೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಾವು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಲೇಬರ್ ಕಮಿಷನರನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಇದೊಂದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಹೆಡ್. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಲೇಬರ್ ವಿಚಾರ ಎ. ಬಿ. ಸಿ. ಡಿ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಜೂರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಲೇಬರ್ ಕಮಿಷನರಾಗಿ ಮಾಡಿದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂಥವನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗಿನವರು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಿ ವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಇದೊಂದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ತಂದು ಕೆಳಗಿನವರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೇಡರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಮೇಲಿನ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಲೋಕಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ಆ ಮೇಲೆ ಲೇಬರ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ರವಿನ್ಯೂ, ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೆಲವು ಕಾಲ, ಫೋರಿಸ್ಟ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೆಲವು

(ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ)

ದಿನ—ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಮೇಲೆಯೇ ಮೇಲಿನ ಪದವಿಗೆ ನೇಮಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಯಿತ್ತು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮೈಸೂರು ಆಡಳಿತ ದಲ್ಲಿ ಅಂಥದೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಶಾರಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿರುವವನು, ನಾಳೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ನಾಡಿದ್ದು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೆವೇನ್ಯೂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Why do you insult old Mysore officers?

Sri G. VENKATIGOWDA.—My friend Sri Muckannappa has misunderstood. We have got to create a separate cadre altogether as existing in other states.

Sri GANGADHAR NAMOSHI.—I am blaming the Mysore officers. But I am only pointing out what is the system in Mysore.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ರೋಕರ್ ಸೆಂಟ್ ಗೌರ್ನಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಆಗಿರುವವನ್ನು ಟ್ರೈನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರನ್ನು ರೆವಿನ್ಯೂ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಟ್ರೈನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜವಾನರು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್—ಇವರ ವಿಷಯ. ಈ ಜವಾನರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ಲರನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬದರ್ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 30-40 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೈಲ್ವೆಚಾರ್ಜ್ ಅಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಪೊಲೀಸಿನವರನ್ನು ಮತ್ತು ಜವಾನರನ್ನು ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬಾರದು. ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಗುಮಾಸ್ತರನ್ನು ಕೇವಲ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬಹುದೂರವಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬಾರದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರುಗಳ ವಿಷಯ ನಾತ್ರ ಬೇರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ನೌಕರರ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ಸ್ ಲಂಡೆತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯವರು ಗಮನದಲ್ಲಡೆ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಟೂರ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಬಡವರ ಕಷ್ಟ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಅವರಿಗೆ ಅಂಥಾದ್ದು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಂತಹ

ಟೂರಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ ಹೇಗೆಂದರೆ ಇವರು ಟೂರ್ ಏನಾದರೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಾದರೂ ಬಂದರೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಕೆಲಸ ಬಂದ್, ಡಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಕೆಲಸ ಬಂದ್, ತಹ ಸೀರ್‌ದಾರ್ ಕೆಲಸ ಬಂದ್, ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಉಪಚಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಖರ್ಚು ಬಹಳ ಆಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಇವರು ಟೂರ್ ಹೋದರೂ ಈ ಆಫೀಸರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಈ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಇವರಿಗಾಗಿ ಗಂಟೆಗಳ ತನಕ, ದಿನಗಳ ಗಟ್ಟಿ, ತಿಂಗಳಾನುಗಟ್ಟಿ ಕಾದು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನಂತರ ಅವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಕೇಸು ಇಂತಹ ತಾರೀಖಿಗೆ ಅಡ್ವರ್ನ್ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ರಜ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು—ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಕೇಸನ್ನು ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ತಾರೀಖಿಗೆ ಅಡ್ವರ್ನ್ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದ ತಾರೀಖಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಟೂರ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೇ? ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಭಾರಿ ಕಲ್ಲು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಏಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕುತ್ತೀರಿ? ಹತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಾಗಲಿ ಅಲ್ಪರಾಜ್ಯ ಹತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಹಾಕಿ ಬಂದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಈಗ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಏಕೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ಹೊರತು ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅಂತಹ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೇಸುಗಳು ಆರಾರು-ಎಂಟೆಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಾದರೂ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೆಂಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಕೇಸುಗಳು ವಿಶರೀತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಉಳಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಇದು ಮನೆಯ ಕೆಲಸ. ಎಷ್ಟೋ ಸ್ಟೆ-ಆರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಟೂರ್ ಮಾಡುವಾಗ ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

[SRI V. MASIAPPA (Chairman) in the Chair].

Sri M. V. RAMA RAO (Minister for Law).—Sir, I have listened to the comments made on the General Administration and the particular references that were made to the work of the Legislature and to some criticisms that were levelled at the

personal qualities of members nominated to the Upper House. I should like to deal first of all with the question of these nominations.

It is not usual for one House of the Legislature to make adverse comments in regard to the members composing the other House.

5-00 P.M.

Sri B. P. KADAM (Karwar).—This House can pass resolution to abolish the Upper House.

Sri M. V. RAMA RAO.—I am glad the Hon'ble Member has such a keen awareness of the rights and powers of this House. I wish to inform if he does not happen to know it already that this House does not have the authority to abolish the Upper House. This House undoubtedly can adopt a resolution recommending the dissolution or the abolition of the Upper House, but that does not effect the dissolution of the Upper House unless Parliament by effecting an amendment of the Indian Constitution decides to abolish the bicameral legislature of the Mysore State.

Sri S. SHIVAPPA.—This House has a right to pass a resolution to that effect.

Sri M. V. RAMA RAO.—Hon'ble Members are parrot-like repeating the same point. I have understood what they have in mind. If they wish to abolish the Upper House, they are welcome to take such steps as they think are necessary or proper in that behalf. But since the other House exists and since the other House discharges the functions and duties imposed upon it by the Constitution by which it has been established, it is up to the Members of this House to remind themselves that they owe to the Members of the other House the same consideration which they wish to have given to themselves.

The point raised was that the three nominations that were made to the Upper House were such that they did not fulfil the requirements laid down in the Constitution in regard to these nominations to the Upper House. I will satisfy him that there is nothing

improper in it if he allows me to do that.

Sri S. SHIVAPPA.—If you allow me I will also satisfy you about my contention.

Sri M. V. RAMA RAO.—The Hon'ble Leader of the Opposition opened the debate. He spoke first. I am speaking last but one and if he will have the patience to allow me to complete my sentence, I hope and expect to be able to satisfy his doubts. These nominations have been made according to the procedure laid down in the Constitution. It is the Governor of the State who makes nominations to the Legislative Council.

Sri S. SHIVAPPA.—The Governor is***

Sri M. V. RAMA RAO.—The Governor is the head of the State for the information of the Hon'ble Leader of the Opposition.

Sri S. SHIVAPPA.—We know he is.....

Sri M. V. RAMA RAO.—I think the Hon'ble Leader of the Opposition does himself disservice by his saying that the Governor of the State is * * * He is nothing of the kind. The Leader of the Opposition would do well to bear in mind that he is much more than that and we all consider him not merely a Head of the State but one who is entitled to the respect of the whole population of the State and more especially of members who are the elected representatives of the people and representing territorial constituencies in this House and who act as the spokesmen and representatives of the people inhabiting the State of which he is the Constitutional Head. As I said, nominations are made by the Governor. It is true that the Governor acts upon the advice of the Ministry, but constitutional practice does not allow any Minister to volunteer to disclose what advice was tendered to the Governor upon this matter. The Constitution also does not compel any Minister to disclose what advice was tendered in regard to these matters. That is the constitutional position. It is entirely on the responsibility of the Ministry in office, it is entirely on the responsibility of the Government that these nominations have been made.

Sri S. SIVAPPA.—And that it is responsible to this Assembly.

Sri M. V. RAMA RAO.—It is undoubtedly responsible to this Assembly. The Opposition Members may remind themselves that the Government does not intend to abdicate the responsibility for the Government of the State. As I said, nominations have been made upon the advice of the Ministry and the Ministry has not a single reason to think that anything improper has been done in tendering advice to the Governor for the nomination of these three Hon'ble Members to the Upper House. Some attempt was made by one Hon'ble Member to insinuate that the Members who have been nominated are of a quality which is not considered suitable in the opinion of the Member for the Members of the other House. I should like to suggest to the Hon'ble Members of this House that whenever they have any disinclination to continue to sit in this House, they would do well by way of change to go and sit in the gallery of the other House, the Chairman's gallery to which they have preferential access as Hon'ble Members of the Legislature, and watch the proceedings of the other House and see and hear at first hand for themselves what stuff the nominated Members are made of. It is not correct, it is not proper, I once again submit for any Member of this House however eminent he may be and however excellently qualified he may consider himself to be for membership of one of the Houses of Legislature, to make any insinuations in regard to the personal qualities of the members of the other House.

Sri K. LAKKAPPA (Hebbur).—We have not made any personal insinuation against any Member.

Sri M. V. RAMA RAO.—I am glad that the Hon'ble Member has stated that no personal insinuation has been made. I have listened to the whole debate.

Sri S. SHIVAPPA.—Is not this House competent to question the actions taken by this Government?

Sri M. V. RAMA RAO.—It is because this House is competent to question that I am here on my legs.

Sri S. SHIVAPPA.—If not this House, who is going to question you?

Sri M. V. RAMA RAO.—The whole public, the entire country; not merely 208 members of the lower House or 63 Members of the Upper House, more than 2 crores of people. In regard to nominated Members, comparison and contrast was sought to be made between the qualities of Members nominated on previous occasions and on the present occasion. While comparisons are always odious and ought to be altogether avoided, I must say on this occasion that the nominated Members are in every way qualified for the Membership of the Legislative Council to which they have been nominated. One of them was referred to as the erstwhile Secretary of the Election Committee of the Pradesh Congress. It is true he did that work. We have no reason to be ashamed of it and he did that work exceedingly well and if any Hon'ble Member has any doubt as to his ability to function as a legislator, I repeat my invitation and suggestion that any member who has a doubt, may kindly go and sit in the other House.

Sri B. P. KADAM.—If he had contested, he would have failed.

Sri M. V. RAMA RAO.—Success in the elections does not establish anybody's ability or qualifications. Anybody can get elected because we know what elections are. (Interruptions). If the Hon'ble Members see anything amusing in my reply, I shall yield and I shall be obliged if he will formulate the point. If he wants to merely sneer at the reply, I have no objection.

Sri SANJEEVANATH AIKALA (Suratkal).—I wish just to give an extract of what Dr. Krishnaswami has told us about the administration in this country.

Sri M. V. RAMA RAO.—I am not interested in what Dr. Krishnaswami said about the administration in this country. I know how this country is being administered and I do not need Dr. Krishnaswami's advice in this matter.

Sri V. M. DEO (Gubbi).—You said that the elections did not establish anything at all.

Sri M. V. RAMA RAO.—I did not say that elections did not establish anything whatsoever. Elections prove certain things and they do not prove certain other things. They do not prove everything.

Sri K. LAKKAPPA.—We did not insinuate personally members nominated. The only grievance is that they have not properly respected the directive principles of the State because they do not represent either art or culture. We want the Hon'ble Minister for Law to apprise the House of this fact.

Sri M. V. RAMA RAO.—The point about the directive principles of the Constitution was not referred to or raised in the debate in respect of this particular point. Now the nominations that have been made satisfy all those requirements. One of the Members is connected with the promotion of Education. He is one of our very best members who has served in the Legislature for a number of years and has made very significant and notable contribution to the work transacted in the Legislature. The other Hon'ble Member who has been nominated to the Upper House is a good writer.

Sri S. SIVAPPA.—What prevents that Member from getting elected from that body from which he was elected for all these 12 years?

Sri M. V. RAMA RAO.—Nothing prevented him except that he did not choose to contest any elections.

Nothing prevented his election except his own judgment. Then, Sir...

(Interruptions)

I think Hon'ble Members are bound to take a reply to points raised by them. In regard to the other member, I wish to bring to the notice of the House that he is a writer of established reputation. He has made significant contribution to the world of literature by his work. In regard to the third Member, it was said that because he resigned from the Constituency from

which he was elected in order to make way for the Chief Minister to get elected, Government have nominated him and that it is improper for Government to do so. I should like to inform the House that it is exactly for that very reason Government considered it necessary and desirable to nominate him to that House. There is no question of hide and seek about it. Sri B. T. Murnal, who was elected to this House from Bagalkot Constituency, had a jeep accident in 1957 during the general elections

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—After the general elections.

Sri M. V. RAMA RAO.—After the general elections as Sri Muckannappa said. One of his legs was amputated. He has been an Hon'ble Member of this House and he is a very familiar figure to every member of this House, I take it, as he has considerable difficulty of physical movement. He is an advocate. He has engaged himself in social work of various kinds and he has endeared himself greatly to the Constituency from which he was elected for the second time, to my knowledge, and he was elected by a thumping majority, probably by 18,000 or 20,000 votes in a straight fight. Hon'ble Members must have appreciation and good feeling for an Hon'ble Member elected to this House in the same manner as themselves, who thought it his public duty to resign and create a vacancy in a constituency from which the person whom the State wanted as the Leader to run the Government of this newly re-organised State could be elected. He created that vacancy. Sri B. T. Murnal was not the only Hon'ble Member who volunteered to withdraw or resign the seat to which he had been elected. There were many others. That shows the high regard and esteem.....

Sri S. SIVAPPA.—We are only questioning his nomination to the Council. That is corruption.

Sri M. V. RAMA RAO.—His personal qualities are well known to the Hon'ble House. Since it is agreed that he is such an excellent representative of the people, it would have been unfortunate

(SRI M. V. RAMA RAO)

if his public services were lost, merely because he chose to resign. Therefore, Government nominated him to the Upper House, and I am sure that Hon'ble Members will appreciate what the Government did.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ಅವರು ಕಟ್ಟುವರು ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾವ್.—ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯವರು ಎಂದೇ ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಿದ್ದು. The Hon'ble Member would have done excellently in this House and now he is doing so in the other House. I do not see what the grievance is.

In regard to reporting and the printing of speeches...

(Interruptions)

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

Sri S. SHIVAPPA.—We know Sri. B. T. Murnal and his character. But we are only questioning his nomination.

Sri M. V. RAMA RAO.—Sri. Murnal is an Hon'ble Member of the other House.

(Interruptions)

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಯಾರು ಅಲ್ಲ ಅಂದರು, ಸ್ವಾಮಿ? ಅವರಿಗೆ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬರುತ್ತದೆ? ಯಾವ ಯಾವ ಕಲೆ ಬರುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾವ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ ನವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಲೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ಹೇಳುವವರನ್ನು, ನಾಟಕಕೂಟವರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. The world of art and literature is much wider than the theatre or the cinema.

(Interruptions)

When he forms a Government he will have the occasion to consider.

Reporting and printing of speeches was the second point that was made by many Hon'ble Members. The main complaint was that the reports of the debates of this and the other House were not being supplied in proper time. The delay is entirely due to the enormous workload that has been put upon the one Government Press that is being harnessed for this work. Actually Government have undertaken to establish two more Government

Printing Presses in order to distribute the workload and make things easier. It is perfectly true that the printing of the Legislature debates and of many other things as well, has been badly delayed on account of over-work and the enormous workload put on the Government Printing Press.

The reporting of speeches made in languages other than English and Kannada was one of the other points raised in regard to reporting. It was asked whether a speech delivered in Hindi had been recorded. Certain speeches, I think, one or two, made in this House, are in Marathi. I think, Sir, Hon'ble Members must be informed that the difficulty in arranging for the reporting of those speeches made in Marathi is entirely due to the non-availability of reporters, for whose appointment advertisements have been made but no applications have been received. If reporters willing to enter the service of the Mysore Legislature Secretariat for reporting speeches in Hindi and Marathi can be found, there can be no objection to their being employed here to report and record the speeches.

Sri V. S. PATIL.—If the Hon'ble Minister wants some information.....

MR. DEPUTY SPEAKER.—The Hon'ble Minister is not yielding.

Sri M. V. RAMA RAO.—Advertisements have been made in the usual course and not a single application has been received. Government have no objection.....

(Interruptions)

Then, Sir, a complaint was made in regard to the non-supply of legislative enactments and copies of the Codes and Rules. I wish to inform the Hon'ble Members who raised that point that copies of the Gazette are regularly supplied to the Members of the Legislature, and every Bill and every Act passed into law, every Select Committee Report, every Rule and every Notification issued under any legislative enactment is fully published in the Gazette in Part IV. If some pains are taken to compile the Legislative enactments and the notifications, any Hon'ble Member will have a first

class collection of all the legislative enactments which he will have occasion to refer to.

Then, in regard to old Codes, my information is that sets of old Codes have been supplied on a former occasion and now we are out of stock. I have already said that the workload on the Government Printing Press is such that it is impossible to entrust the reprinting of the Mysore Code Volumes once again to the Government Press. Since many of the legislative enactments are due to be repealed and replaced by other legislative enactments intended to bring about the much-desired and much-canvassed uniformity of law in the integrated areas, it would have been a waste of money and effort to print the old Codes again because the new laws that may be replacing the old ones would in any way be supplied to Members either through the Gazette or Legislative Acts.

5-30 P.M.

Sri H. R. KESHAVAMURTHY.—Have you supplied us with the Civil List of Mysore?

Sri M. V. RAMA RAO.—If Hon'ble Members have not been supplied with copies of the Civil List they may collect the copies from the office where they are kept and supplied if they are available at present.

The fourth point raised was that incorrect information is being given in reply to questions by Ministers and that it constitutes contempt of the House and that proper steps should be taken for dealing with such contempt in regard to supply of information. The position has to be clearly understood. Questions can be asked in order to elicit information and if an Hon'ble Member himself possesses the information and in a fit of enthusiasm proposes to cross-examine the Minister with regard to his personal knowledge about the affairs of Government or something else, that is a thing which is not allowed in the House under the Rules of Business of the House.

When an Hon'ble Member who puts a question gets a reply furnishing the information which is sought and if he feels that incorrect information has been supplied he has to adopt a certain procedure and that procedure has been well-defined in Parliament and there ought to be no objection to a similar practice being established in this House. Probably that practice has also been established in this House. I am not sure because I have been out of this House for nearly five years. That practice is this. If an Hon'ble Member feels that incorrect information has been supplied to him in a reply, it is for him to put in writing the correct information which he thinks ought to have been given and which has been refused or denied or has been concealed by the Minister, and bring it to the notice of Speaker. If the Speaker is satisfied that the Government has given incorrect information and that what the Hon'ble Member represents in regard to that is true, then the Speaker will require the Minister to make a correction or to make a supplementary statement owning that incorrect information had been supplied and giving the correct information as it ought to have been supplied. That is the established procedure and if any Hon'ble Member has occasion to feel that a Minister has given incorrect information in reply to a question, this procedure ought to enable him to get the correct information. But there cannot be what may be called a surprise debate in regard to inaccurate or incorrect information supplied to a question during the course of a general discussion like this.

Then a point was raised about backward classes. I shall leave that point to the Hon'ble Chief Minister, if he is disposed, to deal with.

The next point raised was that no lady Munsiffs were appointed. In regard to the appointment of Munsiffs, Hon'ble Members know that recruitment of Munsiffs as provided for in the Rules is being done according to the procedure laid down in those Rules.

(SRI M. V. RAMA RAO)

Applications have been invited and candidates have been asked to take a competitive examination and those who have been successful in that competitive examination have been interviewed by a Selection Board composed of the Public Service Commission in association with the law Secretary to Government and final selections have been made and the names of those who have been so selected in accordance with this procedure have been also published in the Gazette. If it happens that no lady Munsiffs are appointed and no lady Munsiffs are found, it must be entirely due to the fact that the small number of lady Advocates in Bangalore are getting on so nicely that they do not think much of the post of Munsiff. It is probably true that ladies had not applied because I do not wish to infer that any lady Advocate took a competitive examination and had not secured the minimum marks. It would be highly uncomplimentary to lady Advocates if that was the position and I hope that that was not the position at all.

The other point that was raised was that the laws which have been passed are not efficiently enforced. That is a very vague and wide generalisation and I do not wish to deal with it on this occasion, but I wish to say only this and that is, in many of the legislative enactments that have been passed one of the sections will provide that the Act will come into force from such and such a day as may be appointed or notified in the Gazette and the selection of that particular day or the issuing of that notification will depend upon whether all the ancillary and auxiliary arrangements needed to bring the Act into force have been duly completed such as the making of the rules and a number of other miscellaneous matters which are incidental to the enforcement of the new statutes passed by both Houses of the Legislature.

These are the points which were raised and with which I happen to be concerned to make this reply. In

regard to the rest of the points the Chief Minister will give the Government reply.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).— ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಕತ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು ಈದಿನವ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನೂಡನೆಗಳನ್ನೂ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕತ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು ಆರೇಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಮತ್ತು ಈಕ್ವೈಟಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬ ಒಂದು ಟೀಕೆ ಬಂತು. ಇದನ್ನು ಅಪೈರಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(Interruptions)

ದಯವಿಟ್ಟು ನಾನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಕೇಳಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅನುಮಾನ ಕಂಡರೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಮಧ್ಯೇ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹರ್ಕತ್ತ, ಸಭೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹರ್ಕತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

Sri S. SIVAPPA.—Interruption is a parliamentary right... ..

Sri S. NIJALINGAPPA.— But not so often and always ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವುಂಟು. ತಪಶೀಲ ಬಹಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ, ಕೆಲವು ಉಳಿದಿವೆ ಮತ್ತು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ತೀರ್ಮಾನ ಸಹ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾಧಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನವರು ಬಹಳಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಆದರಿಂದ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೆಂದರೋ ಬಂದಿರುವವರ ತಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಪ್ರಮೋಷಣ ಸಿಕ್ಕದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕೊಡಗು, ಮದ್ರಾಸು ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವವರಿಗೂ ಅನುಮಾನವಿದೆ. ಅದರ ಈ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರೂ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ನಮ್ಮವರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕರೆತು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು

ಕ್ರಮಲೋಪಗಮಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ತಡವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಿಕಾರ್ಡ್, ಬಂದಿರು ಬಲಿಷ್ಠ ಕೌನ್ಸಿಲೋಡಿ ಜಾಗೃತ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಗೆಜೆಟ್ ಆಫೀಸರುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಟಗೇಜೆಟ್ ಆಫೀಸರುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬಹಳಜನರಿಂದೂ, ಉಳಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ನಾಟಗೇಜೆಟ್ ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಇವೆ, ಸಮಾರಂಭ ಇಲಾಖೆಗಳು ಗೆಜೆಟ್ ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತೇವೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನವಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಾನು ಭರವಸೆಕೊಡಬಲ್ಲೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಳದರ್ಜೆ ನೌಕರರಿಗೆ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸರ್ವಿಸ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಬಾರದು, ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕು, ತುಟ್ಟಭತ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳದರ್ಜೆ ನೌಕರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಂಟು. ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಅವರ ಜೀವನ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅಸ್ಮಿತೆಯಿದೆ. ಅವರ ಸಂಬಳ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೇರೆಯೇ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಆದರೂ ನೌಕರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ತುಟ್ಟಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 1957 ರಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಲ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ನಾಲ್ಕುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾರ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿತು, 1961 ರಲ್ಲಿ ಫುನಿಷ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೂರುಮುಕ್ಕಾಲು-ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಮತ್ತೆ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಎಂಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚುಕೊಡುವಶಕ್ತಿ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಬಹುದು. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಕೊಡಲು ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಬಲ್ಲ, ಯಾವ ಸ್ಟೇಟ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲ್ಲ; ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಂತೆ ತುಟ್ಟಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶಕ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೇ ಮುಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಬಳ ಬರುವವರಿಗೆ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿ.

L.A.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿನೇಮಾದಿರೂ ಇತರ ಪಕ್ಷಗಳು ಇನ್ನು 20 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅವರತ್ತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಜನರ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಅವರ ಸೇವೆಮಾಡಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣನಿದ್ದಪ್ಪ.—ನೀವು ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಚಿಂತೆ ಸಲ್ಲ ಸಂಬಳ, ತುಟ್ಟಭತ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಿಮಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ನ್ಯಾಯ, ಲಂಚ ಗುಳಿತನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಅಭಾವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾದದ್ದಾರೆ, ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಲಂಚಗುಳಿತನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಲು ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿದೆ. ತಪ್ಪುಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂಬುದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಲಂಚಗುಳಿತನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮಾತ್ರ ಕಾರಣರಲ್ಲ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ದೋಷವೂ ಇದೆ. ಎರಡುಕ್ಕೇಸೇರಿದರೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಯಾರು ಲಂಚ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ ದಳ್ಳಾಳಿಗಳು ಕೆಲವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಆಫೀಸರುಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ದರಖಾಸ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳು ಬೇಗ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲಂಚ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕೊಡಬಾರದು ಇದು ಅವಶ್ಯಕ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ನಾವು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಫೈಸಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಇವೊತ್ತು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದವನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಬಹುದು, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ತಡೆದರೆ ಲಂಚಗುಳಿತನ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಚ ಯಾರೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ತಾವು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲೂ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ ಅವಶ್ಯಕ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನ್ಯನು ಭಯ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಬ್ದಾರಿಯಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ದರ ಖಾಸ್ತು ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ, ಜಮೀನು ಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹರಿ ಜನರು ರಾಜಕೀಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರು, ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದಿರುವವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅರ್ಜಿಗಳು ಜಾಗೃತ ಇತ್ಯರ್ಥವಾದರೆ ಸೇಕಡ 30 ಭಾಗ ಲಂಚ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಎಷ್ಟೇ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಒಂದು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸಿ ಮುಂದೆ 50 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾವಳಿ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಅರ್ಜಿಗಳು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ)

ಬೇಗ ಫೆಬ್ರವರಿ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಲಂಚಕೋರತನ ತಪ್ಪಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟವೂ ತಪ್ಪಿತು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಮಿ ನಿಷ್ಕರು ಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಿ ನಿಷ್ಕರು ಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಬಹಳವಾಗಿದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾವು ಟೂರ್ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೂ ಜನ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ, ನಾವು ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಾವು ಕೂಡ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕರೆಯಬೇಡಿ. ಒಂದು ನ್ಯೂಸ್ ಕಟ್ಟಡದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಸೇತುವೆ ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ—ಇಂಥದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಡಿ. ಈ ಹೊತ್ತು ತಾನೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು—ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲ, ಆ ಕಡೆಯೇ—ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೂ ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರಿಂದ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಶಿರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಇಂಥದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯಬೇಡಿರಿ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುವುದೇನಿಮ್ಮ ವರಿಗೆ ನೀವೇ ಅವಮಾನಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿವೆ? ಸ್ಕೂಲ್ ತೆರೆಯುವುದು, ರಸ್ತೆ ತೆರೆಯುವುದು, ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ—ಇಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತರಬೇಡಿ. ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಜರಾತೆಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು, ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಕರೆದರೂ ಬರಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಮ್ಮವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂದು ಅನೇಕರಿಂದ ದೂರು ಬಂತು.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ನ ಹಾನಿ ಭೂತಿಯ ರ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅಡೇಪ್ಲವಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಎರಡು ಪದಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪಲ್ಲವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ, ಕೆಲವರು ಇನ್ನು ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಅದನ್ನೇನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕೆಲಸ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ.

ಸರಿಯಾಗಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ 5 ಜನರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಕೆಲವು ಕಡೆ 8 ಜನರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ 50 ಜನರು ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು Traditions ಗಳು ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆ Traditions ನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈಗ 5 ಭಾಗಗಳು ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಬಹಳ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ, 'ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದು. ಆಜಾತಿಯವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೂಚಿಸಿದರು. ಆ ಕಡೆಯವರನ್ನೂ ಏಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿರಲಿ. ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕಾಲ, ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ಜನರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಗಣಿಸಿ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ತಪ್ಪು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ನೀವು ಬೇಡವೆಂದರೆ ನಾವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

(Interruptions from the Marathi speaking Members).

ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ. ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವವರು ತಾವೇ ಆ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ತಪ್ಪುಭಾವನೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಮರಾಠಿಯವರಿಗೆ ಏನೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಿ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಅದು ನನ್ನ ತಪ್ಪು. ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಆಗಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಿ.

ಆಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮೇಜರ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (Major Institutions controlled by Government) ವಿಚಾರ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದರು. ಬಹುಶಃ ತಪ್ಪರ್ಥದಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿರಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ G.A.D.ಯಿಂದ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಮೆಟ್ರೋಪೊಲಿಟನ್ ಹೋಟೆಲ್ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಇದರ ವಿಚಾರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಾಕಿಯವುಗಳ ವಿಚಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೆಟ್ರೋಪೊಲಿಟನ್ ಹೋಟೆಲ್ ಆಡಿಟ್ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಆಡಿಟ್ ಆಗಿದೆ.

ಆಮೇಲೆ ಉಳಿಯಲಿರುವ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಇದಕ್ಕೆ 23,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಒಮ್ಮೆ ಮಾರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಸರಿಯಾದ ಧಾರಣೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅದು ನಿಂತಿತು. ಈ ಹೊತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಅಲ್ಲಿ Re-organisation ಆಗಿ ಕುಡಿತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'Dry' ಮಾಡಿದರೋ, ಅಗ್ಗೆ ಜನರು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಧಾರಣೆ ವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆರೆಯಲು ಇಳಿದುವು. ಆನಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾರಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಲುಕ್ಕಾನಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಚೆಗೆ ಅದು Dry

ಆಗಿರಲಿ, ಆಗಿದ್ದಿರಲಿ ಮೊದಲನಂತೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಧಾರಣೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಧಾರಣೆ ಬರುತ್ತ ಹಾಕಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಲ್‌ಂಗ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತ 12-13 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಾಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಾದುನೋಡೋಣ ಎಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಉಪಯೋಗ ಬರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಈಗ ಖರ್ಚಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಾಡಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮಿಕ್ಕ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಬಾಲ ಇರುತ್ತದಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ತಾವು ಒಂದು ಸಾರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಇರಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜನ ಬರುವುದೇ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನಿ ನಲ್ಲ ಎರಡು, ಮೂರು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ರಾಘವಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

6-00 P.M.

ಅಮೇಲೆ ಬೆಳಗಾಂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಸಿಲ್ಲ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗಾದರೆ ಏನು ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಏನಿದೆಯೆಂದರೆ ಹೇಳಿದ ಫೆಬ್ರವರಿಯೊಳಗೆ ಅದರ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಎರಡು ವರ್ಷ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನಾಂಗದವರು ಈಗ ಬಹಳವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. 1951, 61 ಸೆನ್ಸಸ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಜನಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಬಂತು ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡಳಿತ ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ದೂರು ಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮತ್ತು ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಇಬ್ಬರೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿ ತೀರುವವರೆಗೂ ಅದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಹೊಸದಾಗಿ ಡಿ-ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬೇಗ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Sri B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—How long will it take?

Sri S. NIJALINGAPPA.—We are at it very earnestly. We don't want those two people to continue. I know they are quarrelling among themselves.

ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರು ಇದುವರೆಗೂ ಏನು ಮಾತನಾಡಿದರೋ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಈಗ ಆರೀತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಮಿರ್ಜಾಂಕರ್ ಅವರು ಕೊಂಕಣಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕೊಂಕಣಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಟ್ಟಿಗೆ ಅವರೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮತಸ್ಥರು ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಕೊಂಕಣಿ ಮತಸ್ಥರಿಗೆ ಏನೇನು ಅನುಕೂಲಗಳು ಬೇಕೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸಭ್ಯತೆ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏನೆಂದರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯವರೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ, ಅಥವಾ ಯಾವ ಧರ್ಮದವರೇ ಬರಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಕತವುಂಟು. ಅವರು ತಂತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ನೀವು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪದೇ ಇರುವುದೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಅಸಮಾಧಾನ ಪಡಬಾರದು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಮಿರ್ಜಾಂಕರ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಯಾವ ಸದಸ್ಯರೇ ಆಗಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಿಸ್ಟಿಮಿನೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅದು ಯಾರಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಒಂದು ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಅದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಪಂಗಡದವರು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆದು ಕೊಂಡರೆ ಬರೆಯಕೊಳ್ಳಲಿ. ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಆ ಭಾಷೆ ಬೇಡ, ಈ ಭಾಷೆ ಬೇಡವೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವುದು

(SRI S. NIJALINGAPPA)

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ಆರೀತಿ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿರ್ದರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಮಹಾಕುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನ ಅರ್ಜಿಹಾಕಿದರೆ 9 ಜನ ಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲೋ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕೆಲವಾರು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅನುಮಾನ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ Munsiff ಕೆಲಸ ಏಕೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮರಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಪಿ. ಎಸ್. ಸಿ.ಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೇಕೆ ಯಾವ ಸ್ಥಾನವೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಾಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಗ್ನಗಳು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಕಾಟ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ನಮಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಿವಿಜನ್ ಆಫೀಸುಗಳು ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸುಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಚಿಮಣಿ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದೇನಲಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರೆ ಗಾಜು ಕಾದು ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಬಾರದು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಎಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಚಿಲಿಪೋನ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆದು ನಮಗೆ ಇವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಏನೂ ಸಂದೇಹ ಪಡಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚಿಲಿಪೋನ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಎರ್ರಾ ಕಡೆಯೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಅನಾನುಕೂಲಗಳು ಆ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಜಾಗೃತ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಇನ್ನೂ ಅಕ್ಕುಪೇಷನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ವೆಸ್ಟ್ ಜರ್ನಿಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರೆಸ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರೆಸ್ ಚೆಕ್‌ಬುಕ್‌ಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಚಿಲಿಪೋನ್ ಕನೆಕ್ಷನ್ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಎಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು

ವುದಕ್ಕೆ ಅದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಶಃ ನಾನು ಎರ್ರಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನನಗೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಕವಿ, ಉಕ್ಕಿನ ಕೈ, ತಲೆ ಹಿಗ್ಗಿದೆ, ಹಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜವಾಬು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದೂ ಸಹ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಪೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗಳವೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸಿದರು. ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಪೇಷನ್ ಆದಂತಹವನ ಒಂದು ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಈಚೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆತ ರಿಚ್ಟರ್ ಅಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ಪೇಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದ. ಇಂಥಾದ್ದು ಖಂಡಿತ ಆಗಬಾರದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಬಡಪಾಯಿಯಾಗಿರಲಿ ರಿಚ್ಟರ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ 6 ತಿಂಗಳುಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವನ ಪೇಷನ್ ಸೆಟರ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ರೂಲ್ ಆಗಾಗರೇ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಇಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ತಾವು ಪೂರ್ಣ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Sri K. LAKKAPPA.—There is no assurance on the part of the Chief Minister with respect to too much interference in the administration by politicians...

Sri S. NIJALINGAPPA.—I am not aware of it. My friend seems to know it much better. If there is any such thing, I will see that it does not exist.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I will now put the Demands to the vote of the House.

The question is :

"That a sum not exceeding Rs. 2,69,05,500 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'General Administration'."

The motion was adopted.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That a sum not exceeding Rs. 36,66,600 be granted to the

Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Parliament and State Legislatures'."

The motion was adopted.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now adjourn and re-assemble at one P.M. tomorrow.

The House adjourned at Ten Minutes past Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Friday, the 13th July 1962.
